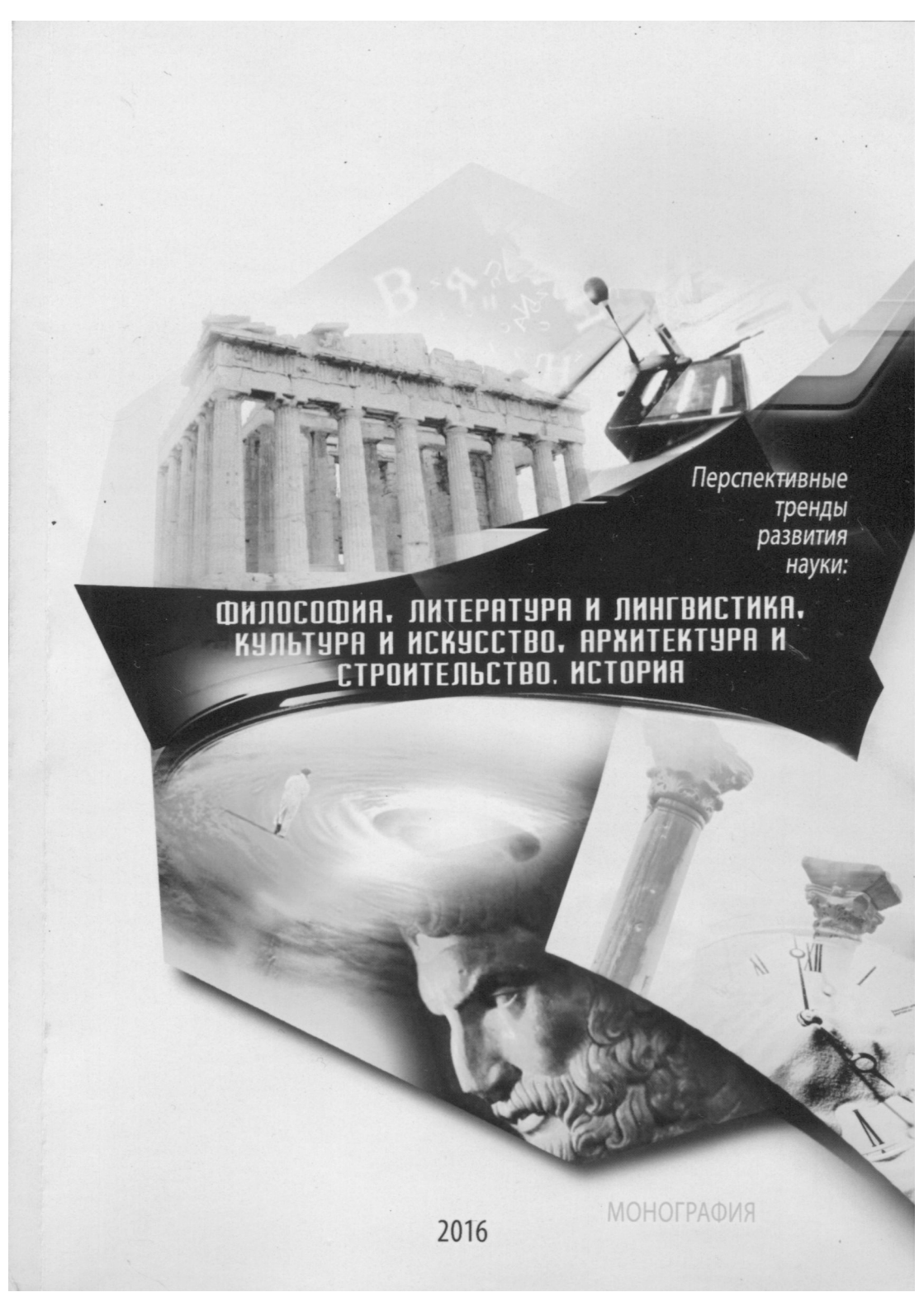

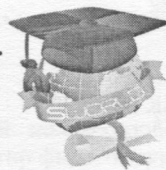
Перспективные
тренды
развития
науки:

**ФИЛОСОФИЯ. ЛИТЕРАТУРА И ЛИНГВИСТИКА.
КУЛЬТУРА И ИСКУССТВО. АРХИТЕКТУРА И
СТРОИТЕЛЬСТВО. ИСТОРИЯ**

2016

МОНОГРАФИЯ

Проект SWorld

Афанасьев А.И., Богомолец О.В., Олексин Ю.П. и др.

**ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ТРЕНДЫ
РАЗВИТИЯ НАУКИ: ФИЛОСОФИЯ,
ЛИТЕРАТУРА И ЛИНГВИСТИКА,
КУЛЬТУРА И ИСКУССТВО,
АРХИТЕКТУРА И СТРОИТЕЛЬСТВО,
ИСТОРИЯ**

ВХОДИТ В РИНЦ SCIENCE INDEX

присвоен DOI: 10.21893/978-966-2769-92-0.0

МОНОГРАФИЯ

Одесса

Купrienko СВ

2016

УДК 001.895
ББК 94
П 278

Авторский коллектив:

Афанасьев А.И. (2.), Богомолец О.В. (5.), Олексин Ю.П. (7.),
Мартышова Л.С. (6.), Воропаева Т.С. (1.), Векуа О.В. (4.),
Василенко И.Л. (2.), Котов Ж.В. (3.)

П 278 **Перспективные** тренды развития науки: философия, литература и лингвистика, культура и искусство, архитектура и строительство, история. : монография / [авт.кол. : Афанасьев А.И., Богомолец О.В., Олексин Ю.П. и др.]. – Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2016 – 136 с. : ил., табл.
ISBN 978-966-2769-92-0

Монография содержит научные исследования авторов в области философии, литературы, лингвистики, культуры и искусства, архитектуры и строительства, истории. Может быть полезна для преподавателей, соискателей, аспирантов, магистрантов и студентов высших учебных заведений.

УДК 001.895
ББК 94
DOI: 10.21893/978-966-2769-92-0.0

ISBN 978-966-2769-92-0

© Коллектив авторов, 2016
© Куприенко С.В., оформление, 2016

Монографія підготовлена авторським колективом:

1. *Афанасьев Александр Иванович*, Одеський національний політехнічний університет, кафедра філософії і методології науки, доктор філософських наук, професор - **ГЛАВА 2. (в соавторстве)**
2. *Богомолец Ольга Вадимовна*, доктор медичних наук, професор - **ГЛАВА 5.**
3. *Олексин Юрий Петрович*, Національний університет водного господарства та природокористування, кафедра соціальних дисциплін університетського інституту права, доктор педагогічних наук, професор - **ГЛАВА 7.**
4. *Мартышова Лариса Сергеевна*, Харківський національний університет міського господарства імені А. Н. Бекетова, кафедра градостроїтельства, кандидат архітектурних наук - **ГЛАВА 6.**
5. *Воропаева Татьяна Сергеевна*, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Центр українознавства філософського факультета, кандидат психологічних наук, доцент - **ГЛАВА 1.**
6. *Векуа Оксана Віталіївна*, Національний університет харчових технологій, Кафедра українознавства, кандидат філологічних наук, доцент - **ГЛАВА 4.**
7. *Василенко Ирина Леонидовна*, Одеська національна академія зв'язи ім. А.С.Попова, кафедра політології, соціології і соціальних комунікацій, кандидат філософських наук, доцент - **ГЛАВА 2. (в соавторстве)**
8. *Котов Жан Викторович*, Придніпровська державна академія будівництва і архітектури, кафедра філософії і політології, кандидат філософських наук, доцент - **ГЛАВА 3.**

Содержание

ГЛАВА 1. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ (1990 – 2016 рр.)

Вступ.....	6
1.1. Що таке європейські цінності.....	7
1.2. Початок духовно-світоглядних трансформацій в УРСР (1985 – 1990)...	8
1.3. Ціннісний вимір Революції на граніті.....	15
1.4. Аксиологічні особливості акції «Україна без Кучми» (2000 – 2001 рр.).....	23
1.5. Уявлення громадян України про українську національну ідею.....	25
1.6. Ціннісний вимір Помаранчевої революції 2004 р.....	27
1.7. Ціннісні пріоритети Революції Гідності (2013 – 2014 рр.).....	34
Висновки.....	40

ГЛАВА 2. ИРОНИЯ В ПРОСТРАНСТВЕ ДЕТЕКТИВНОГО ДИСКУРСА

Введение.....	42
2.1. Особенности иронии в ироническом детективе.....	42
2.2. Детектив и наратив.....	47
2.3. Ирония в историческом детективе.....	49
2.4. Профессионалы и любители в ироническом детективе и за его пределами.....	53
Выводы.....	55

ГЛАВА 3. К ВОПРОСУ ОБ АКТУАЛЬНОСТИ ОСВОЕНИЯ ТВОРЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ ФИЛОСОФИИ ЭВАЛЬДА ИЛЬЕНКОВА

Введение.....	57
3.1. Есть ли опасность внутренней смуты для России?.....	58
3.2. Возможен ли выход на уровень теоретического осмысления действительности?... ..	61
3.3. Возможно ли включить в систему философского образования творческое наследие Э. Ильенкова, К.Маркса и Ф.Энгельса?.....	64
Выводы.....	67

ГЛАВА 4. ВОЛЬОВЕ ТА СЕНТИМЕНТАЛЬНЕ НАЧАЛО УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИБОРСТВА: СИНЕРГЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Вступ.....	69
4.1. Національне мислення з огляду на фольклорну традицію у поетів- шістдесятників.....	69
4.2. Категорія національного буття крізь призму часу.....	73
Висновки...77	

ГЛАВА 5. ВШАНУВАННЯ ОБРАЗІВ СВЯТИХ ЦІЛИТЕЛІВ В ОБРЯДОВІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНЦІВ

Вступ.....	78
5.1. Соціокультурні чинники утвердження народної віри у чудотворність ікони.....	79
5.2. Образи святих цілителів у світлі церковного переказу.....	84
5.3. Святий Пантелеймон цілитель.....	89
5.4. Чудо та потойбічна сила.....	92
Висновки.....	95

ГЛАВА 6. ИСТОКИ СМЫСЛООБРАЗОВАНИЯ В АРХИТЕКТУРНО- ЛАНДШАФТНОЙ КОМПОЗИЦИИ

Введение.....	97
6.1. Универсальная метафоричность ландшафтных форм.....	98
6.2. Ландшафтная метафоризация архитектурных форм.....	105
6.3. Космогоническая семантика ландшафтных форм.....	108

ГЛАВА 7. ФОРМИ, МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ІСТОЇ

Вступ.....	114
7.1. Класифікація уроків.....	114
7.2. Лекція як дискусійна форма навчання.....	118
7.3. Лабораторне заняття як форма навчального заняття.....	121
Висновки.....	124

Литература.....	126
-----------------	-----

ГЛАВА 4. ВОЛЬОВЕ ТА СЕНТИМЕНТАЛЬНЕ НАЧАЛО

УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИБОРСТВА: СИНЕРГЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Вступ

Українські вчені, торкаючись проблем історіософії, відображення національного буття у ліричних творах, завжди зосереджували свою увагу на особливостях зв'язку мови, літератури та суспільства, на ментально-психологічних і духовних передумовах постання українського національного простору, що уможлиблював твори з чіткою національною складовою.

Вписаність авторського “Я” у бурхливий потік історії в усіх її трьох проекціях – з минулого - через сучасне – до майбутнього відчувається через пластику образного світу, в котрому з розуміння всесвітніх драм починається розуміння драми власного народу.

Які складники цієї причетності? Які історичні простори визначають цей безмір особистісного, національного, кореневого і водночас вмонтованого у вселюдське?

Кожен з означуваних періодів дав нам геніальні зразки власної історіософської концепції українського світу. У XIX ст. – це (перерахувати). Історичне мислення митців пронизує і ліричні мініатюри, і ліро-епічні твори. Про це йшлося в роботах А. Макарова, В. Панченка, С. Барабаш, А. Гуляка, М. Ільницького, Г. Семенюка, Л. Таран. Названі автори акцентували увагу на динаміці поетичного мислення в жанрі лірики. Осмислення ліричних сегментів історіософського мислення допомагає нам окреслити авторську парадигму бачення історії як руху ідей, як простору до самоосмислення. Цей аспект цікавить нас по-особливому, бо характер його оприявлення – в позачасі.

4.1. Національне мислення з огляду на фольклорну традицію у поетів-шістдесятників.

Розглянемо деколонізацію свідомості з позиції часової дистанції, але як осягнення особистої внутрішньої цілості і усвідомлення скінченності людського життя на прикладі творчості поетів – шістдесятників: М. Вінграновського, Ліни Костенко та І. Калинця. Микола Вінграновський.

Про М. Вінграновського як про людину, що “сіла не в той літак”, можна писати окрему розвідку, а також про історію, що приписала йому роль” не на

його амплуа”.

Колискові пісні – джерело ніжності й любові, людяності й добра. Звертання до дитини з умовлянням спати, прохання до природи оберігати сон дитини, оспівування дитини та її майбутнього – становлять зміст цих пісень.

Із колискової пісні видно, як жінка-мати виливає свої думи, свою тугу в рядки журливої пісні. У ній – скарги на гірке життя, вболівання за майбутнє дитини, материнська тривога, благання щастя-долі, добра-здоров'я своєму рідному дитинчаті. Тому колисанкам властива значна стійкість, що дозволяє припустити генетичну спільність цієї пісні із замовляннями. М. Вінграновський талановито трансформує ці фольклорні моменти у своїх поезіях. Наприклад, у народній пісні:

Коли б спало, щастя мало,
Коли б росло, не боліло
На головку і все тіло.

/«Щука-риба в морі грає»/

/1/

Ой щоб спало – щастя мало,
Коли б росло – не боліло,
На серденько не скорбіло!
Ой рісточки у кісточки,
Здоров'ячкона сердечко,
Розум добрий в головоньку...

/«Ой спи, дитя, без сповиття»/

/2/

у М. Вінграновського:

Спи, моя дитинко на порі.
Тіні сплять і сонна яворина...
Так як небо в нашому Дніпрі,
Так в тобі не спить хай Україна.

/«Перша колискова»/ /3/

Щаслився ж і цвіті, метелику малий,
На долю і на волю тополину,
Понад Дніпром, де сонце, де орли,
Понад Дніпром, на світ, на Україну.

/«Величальна колискова»/

/4/

Ми не знаходимо в аналогіях якихось зримих образних зіткнень, але настроїв ніжності, щирої любові у поезії М. Вінграновського переданий за допомогою повторів, характерних для колискової. Та й засоби ліризації подібні. Але головне – той морально-етичний комплекс, який єднає народний твір з літературним.

Поетична палітра М. Вінграновського має сталу кількість барв. Це саме спостерігаємо і в народнопоетичній творчості, де це явище зумовлене вживанням постійних епітетів: червона калина, зелена діброва, синє море та ін. Вони переходили з пісні в пісню, з покоління в покоління. М. Вінграновський не цурається цих народних форм: карі очі, сині води, зелений виноград.

2. Ліна Костенко .

Поезія Ліни Костенко з відстані часу виявилася чи не найточнішим діагнозом природного буття в межах власного простору – навіть у дні

сьогоднішньому :

Страшний калейдоскоп:

В цю мить десь хтось загинув.

В цю мить . В цю саму мить . У кожную із хвилин .

Розбився корабель . Горять Галапагоси.

І сходить над Дніпром гірка зоря-полин..

Десь вибух . Десь вулкан .Руйновище . Заглада.

Хтось цілиться. Хтось впав . Хтось просить :

Не стріляй!

Авторська рефлексія ніби замикається в коло, а проте в подоланому часі й усвідомленому просторі ця повторювана рамкова емоція здивування набирає різних відтінків . Це тривожне здивування прагне самооцінки фіксованої в тексті.

Та праісторія промовляє до читача і конкретною топонімікою, і осердечненим ландшафтом, і живою природою І впізнаваною деталлю хліборобського промислу, котра стає своєрідним маркером, бо потрапляє в силове поле історично проявлених географічних знаків . Великий Луг, Чорний Шлях – що це? Конкретні точки географічного простору ? Чи все- таки – історичного хронотопу?

Способи вписування власне авторського чи ліричного “ Я”в історію свого народу проходять перевірку часом і простором, бо місце кожного у ланцюгу “ мій прадід і пра- пра, пра- пра...”потрібно заслужити. І ті знаки питання, що містять у собі почуття тривожної відповідальності : “ І що зорю? Який засію лан ?”- не мають стверджувальної розв’язки . Вічний сумнів породжує не відповідь, а питання на питання : Невже і я в тумані – як туман ?..

Передумови формування історіософської концепції Ліни Костенко пізніше сформували дуже важливу рису її характеру – несприйняття конформізму у будь- яких його проявах . Незвичайні, навіть ірраціональні, містичні прориви художньої думки Ліни Костенко ведуть її у настільки віддалені часи, що звичайній людині їх важко осягнути, а тим більше перевести в конкретику.

Сублімація спресованого досвіду цілих поколінь у поетичних знаках-формулах - це особливість прискореного проходження героями Ліни Костенко історичної школи буття Духу : від “погаслих кострищ стоянок” через драматичний сюжет національної історії, зафіксований в пісні – “І в пута важкі клинописні закована з давніх- давен, в степу оживає пісня давно замілілих племен” до трагедій “Пасторалі ХХ сторіччя”.

3. Ігор Калинець.

Поезія І. Калинця як мистецьке явище, власне, другої хвилі українського шістдесятництва постає із “західної перспективи”, за М. Павлишиним, у дослідженнях переважно діаспорних літературознавців (Данило Гусар-Струк, Марко Павлишин, Юрій Шевельов, Елеонора Соловей, Оля Гнатюк). В Україні до названих імен можемо долучити М. Ільницького, Т. Салигу, В. Неборака. Ми окреслюємо тут логічно випрямлену лінію хронологічного розвитку Калинцевого поетичного світу. Її конкретизація здійснюватиметься далі. Український літературознавець із Варшави Оля Гнатюк у передмові до книги І. Калинця “Пробуджена муза” (Варшава, 1991 р.) визначає три етапи творчості поета: період 1965-1970-х років, який охоплює збірки від “Вогонь Купала” до “Спогаду про світ”; період 1970-1972 рр. – збірки “Підсумовуючи мовчання”, “Віно для княжни”, “Верлібровий вирок” та “Реалії”; третій період – 1970-1980 рр. – 8 збірок років ув’язнення і заслання. Дослідниця виділяє ще й четвертий період – мовчання, оскільки, на її думку, “фігура мовчання завжди залишається загадковою для читача чи реципієнта”.

Факти творчої біографії поета й особливості його поетики спонукають до певної інтерпретації Калинцевої манери включення фольклору у свою поетичну систему. Те, що на рівні поетики, яка піддається дослідженню навіть кількісними методами, виступає як тропіка і фігури з точки зору процесу

творчості, її психології виникає у свідомості поета як відчуття, уявлення, сприйняття (конкретно-чуттєві враження), поняття, які асоціативно сполучаються між собою, творячи послідовність світобачення І. Калинця. Художньо-образне мислення здійснюється, реалізується в поезії художнього твору. Зразки аналізу поезії під цим кутом зору дав І. Франко у трактаті “Із секретів поетичної творчості”. Його досвід не втратив свого методологічного значення дотепер, оскільки, як відзначає М. Пархоменко, допомагає звільнитися в критиці і літературознавстві від емпіризму і голого смакування у процесі аналізу форми, служить науковою базою в дискусіях про те, наскільки та чи інша індивідуальна манера поетичного мислення справді плодотворна, художня, продуктивна, наскільки вона вкоренилась в чуттєву основу естетичного сприйняття дійсності.

Застосовуючи такий підхід до аналізу зв’язку творчості І. Калинця з фольклором, маємо можливість, виділивши ті елементи, які зовні схожі на народнопоетичні, поставити далі питання про їх художньо-естетичне тлумачення, інтерпретацію.

4.2. Категорія національного буття крізь призму часу.

Усі сучасні дослідники, які займаються проблемою взаємодії фольклору і літератури, сходяться на тому, що саме фольклор впливав на літературу, а не навпаки. Вчені наголошують на свідомому використанні усної народної творчості поетами. Проте є низка візрів несвідомого використання фольклору в творчості на рівні фольклорних асоціацій. Концептуальним є також розуміння фольклорної традиції. Традиційність є однією з основних рис фольклору, що виявляє себе на різних рівнях. Проте, на думку вчених, будь-яка традиція, перейшовши з минулого в сучасне, ніколи не функціонує в своєму предківському, закостенілому вигляді. Вчені В. Гацак, Б. Путілов писали про те, що вираженню фольклорної традиції передують т.зв. "фольклорні знання". І це не лише тексти, а й традиційні знання, що дозволяють їх відтворювати, а саме: сюжети і закони сюжетотворення, мотиви, прийоми поєднання фрагментів тексту (Чистов К. В.) Традиція – не лише основа творчості, а й життя її носія. Людина, усвідомлено чи ні, є послідовником існування традиційно – орієнтованого середовища. Звичайно- літературна та фольклорна традиції різняться між собою. П. Богатирьов писав: "... у фольклорі втримуються тільки такі форми, які для даного колективу виявляються функціонально придатними. При цьому одна функція даної форми може бути замінена іншою. Як тільки форма втрачає свою функцію, вона відмирає у фольклорі, тоді як у літературному творі зберігає своє потенційне існування". Феноменальність шістдесятництва криється в його соціальному характері, тривалості існування й парадоксальності, завдяки якій воно одночасно є частково вже історією і сучасністю, перебуває в минулому і сьогодні. (Г. Касьянов). Коли йдеться про співіснування фольклору і літератури як двох естетичних систем, дослідження набувають теоретико – естетичного характеру, виходять за межі як літературознавства, так і фольклористики і тоді, як у нашому випадку, ми говоримо, наприклад, про естетичні функції фольклоризму в поезії шістдесятників. Якщо фольклоризм стає органічною властивістю естетичного ставлення художника до дійсності, іманентною якістю поетичного мислення, то він неодмінно проявляється в його творах різних жанрів. Дослідження літературознавців найчастіше обмежуються виявленням фольклорних витоків художніх творів; інколи – дослідженням існування народно- поетичних жанрів, образів у новому контексті. Фольклористи мають на меті визначити коло теоретичних питань, що стосуються фольклоризму саме як процесу трансформації фольклору іншою художньою системою – літературою в різні історичні епохи. В сучасному літературознавстві суть проблеми взаємозв'язку

літератури і фольклору зводиться зокрема не до фіксації загальних формальних ознак, а ще й до питання про дієву роль фольклору у формуванні естетичних смаків письменника, його творчого “Я”. В історії психології та філософії є досить накопичено матеріалу феноменології особистісного “Я”. До речі, архаїчним культурам притаманна недорозвиненість “Я” як соціокультурного феномена (напр., один як усі; один за всіх і под.) на відміну від зрілих культур, де “Я” набуває пріоритетного статусу. У праці В. Сержантова “Людина, її природа і смисл буття” читаємо про дев’ять явищ, що незаперечно свідчать про багатогранність феномену “Я”: тілесне “Я”; самоідентичність; самоповага (гордість, самолюбство); раціоналізація психічної діяльності та поведінки; інтенціональність (спрямованість); особистісна інтеріоризація зовнішніх відносин; образ “Я” чи концепція “Я”; відчуття неповноцінності; сумління. Шістдесятникам імпонувало те, що фольклорні твори не стільки фіксують факт, вчинок, явище, не стільки дають їм естетичну оцінку, скільки виражають ставлення до них на різних етапах життя нації. Зокрема, на етапі 60-х років ХХ ст. звернення до усної народної творчості як до найменш колонізованого способу буття українців, було продиктоване прагненням віднайти духовне оперття у більш віддаленому часі. Через зовсім короткий термін шістдесятники самі стали таким оперттям для часу теперішнього.

Літературознавство ХХІ ст. виробило власну концепцію шістдесятництва: це явище, і це не “одиничний, прив’язаний до свого часу проект-спроба”, це світове явище спротиву тоталітарній культурі, культура – опір, протест. “...Писати про шістдесятництво так само непросто, як і потрібно. Насамперед – із невідомої внутрішньої потреби духу, шукаючи власне коріння в минулому, прозирати крізь крону прийдешнього – в небо вічності. Осягнути “корінь і крону” духовної революції 60-х, побачити злети і падіння її речників і заручників, прочитати їхні письмена як мистецькі карби в Щоденнику історії – ось, що ми маємо зробити сьогодні”. Феномен шістдесятництва перебував у полі зору дослідників. Ми робимо спробу розглянути це явище як долю беззахисної особистості перед Системою, яка жорстоко розправлялася з яскравістю, плачучи сірість. Рух опору, власне, і почався із заперечення мистецької сірятини і догм соцреалізму.

Обридли відьомські шабаші фікцій

і ця конфіскація душ під гармонь.

І хочеться часом в двадцятому віці

забитись в печеру і няньчить вогонь (Ліна Костенко).

“Енергія протесту наростала поступово – від психологічного несприйняття

окремих явищ радянської дійсності(стандартизованої псевдокультури, тотальної русифікації, поліційного нагляду) до цілковитого заперечення ідеології марксизму-ленінізму та політичної практики. Homo sovieticus перетворювався на Людину- бунтаря, за Камю”(Тихолоз Б.)

Убивці,вбивці вбивць, убивці вбивців вбивць –

Шлях справедливості –над людськістю наруга.

Брехня брехні! Все лжа- прогреси ваші.

Вся правда ваша – лжа. Брехня брехні.(Василь Стус).

Про непокаране зло,що множитьсЯ, писав ще Тарас Шевченко, даючи потужний посил для нас :розрізнити добро і зло, не дозволяти втягнути себе у пута,з яких вибратисЬ надскладно або неможливо.Усна народна творчість розгортає картину зла лише для того, щоб відтінити добро. Міфічні істоти українського фольклору зла не продукують, а їхні часом “злі” вчинки є лише злом у відповідь. У казках зло завжди подолане,наприклад, винесене на лопаті за хату і все,зло зникло. У християнській культурі зло стало більш акцентоване. Воно набуло форми. Зло ХХ ст.було направлене на знищення власного”Я”, розмивання національної системи цінностей. “ Комуністичний тоталітаризм був складною ідеологічною системою, заснованою на брехні, ілюзії,фальшивих утопічних візіях. Протистояти цій системі було важко. Ось тому покоління українських 60- ів, що потужно увійшло в культуру на тектонічній хвилі першої кризи Системи,кинуло насамперед виклик фальші Системи – політичній і мовній, культурній та ідеологічній. Фальш була атрибутом Системи, - тож 60 – ки поцілили в саме її “центр”. Покоління 60 – ів пішло на рішучий і остаточний розрив із оманливою,жорстокою Системою... Сміливість вчинку протидії збагатила духовно;політичний розрив обертався психологічним оновленням особистості художника,а твір врешті набував значення буття. Шістдесятництво- феномен екзистенційний ”.

Художній потенціал фольклору використовувався поетами інтенсивно. Усвідомлення такої тяглості існування давало підстави розуміти, що діапазон користування фольклорними джерелами у них був досить широкий – від фольклорних тропів, “вживання”в стиль і образність народних форм(для поета це було органічним процесом, бо він сам був носієм частини фольклору) до проникнення в поетичне мислення народу, що виявилосЯ у певній етиці, баченні себе на цьому тлі. У межах такої ж шкали відбувалися зв’язки усієї української літератури з народною поезією, які еволюціонували від простих форм - відображення фольклору в літературі як атрибута живої дійсності (обрядів, звичаїв,побутових ситуацій, озвучених піснею),розмовної мови героїв

(прислів'я, приказки) або наслідування стилю пісень, казок чи використання елементів фольклорної поетики – до складних, опосередкованих – сприйняття від фольклору здатності емоційно реагувати на дійсність, слідуванню народній етиці та естетиці в індивідуальній творчості. Наприклад, багато народних пісень дали асоціативні поштовхи до їхнього перефразування, до написання оригінальних поезій на ґрунті народної творчості. Таким чином, шістдесятники долучалися до вже набутого українською літературою досвіду використання народнопоетичних джерел і самі продовжували цю традицію, лише з поправкою на час, в якому їм випало жити і творити.

У низці своїх літературознавчих праць І. Франко шляхом аналізу творчого доробку окремих письменників показав, що на кожному щаблі розвитку української літератури звертання до усної колективної творчості мало не лише свою мету, а й випливало з потреб власного індивідуального досвіду письменника. І. Франко довів, що талановита індивідуальність митця відігравала вирішальну роль у процесі засвоєння художньою літературою колективної народної творчості.

Царина духовної культури нелінійна, час вносить свої корективи витягуючи на поверхню незатребуваний певним періодом матеріал, актуалізуючи його в системі координат нового світосприйняття. Довершеність і неповторність української культури, що формувалася і вигранювалася протягом тисячоліть, є передумовою визнання світом нашої історичності та, активного тривання в духовному часопросторі. Саме українська культура з усім комплексом її складників – від фольклору до її сучасних постмодерних проявів – забезпечує нашу значущість у загальнолюдському духовному контексті, складаючи основу нашого безперервного діалогу з цивілізованим світом.

Шістдесятники окреслили досить чіткі програми інтеграції суспільства в Європу, давши стратегію, спрямовану на розширення знання про себе у світі. Довший час шістдесятники були чи не єдиним зацікавленням європейської чи американської науки. Напевне, чи не перша праця, що засвідчила академічне зацікавлення рухом опору поза Україною, була книга англійського автора Дж. Берча “Український націоналістичний рух в СРСР з 1956 р.”, яка стала прикладом того, як маючи обмаль інформації, можна створити досить ґрунтовне наукове дослідження. До речі, автор закінчував дослідження на песимістичній ноті – рух опору приречений. Такі самі ноти чулися і в середовищі самих шістдесятників. І. Калинець: “Ми просто робили щось, бо так мусили, не сподіваючись ні на що.” Або як у фільмі “Тіні забутих предків” С.Параджанова: “А ти, дзвонарю, дзвони, і не питай, коли буде світанок”.

Висновки

Активізація історичної свідомості стала особливою прикметою характеру сучасного духовного буття українців. Донедавна офіційно санкціонована картина української історії нині міняється під потужним натиском нового знання, докорінно змінюючи параметри процесу особистісного осмислення національної парадигми життєтворення. Категорія історичної пам'яті поступово займає належне їй місце у сфері культуротворення як основа історичних знань актуальної культури. Міняється ієрархічна система цінностей, увиразнюється загальна історична картина, долаються стереотипи оцінок. І що видається найголовніше – глибшає особистісне усвідомлення місця власного” Я ”у процесі самореалізації індивіда як діяльного учасника історичного часопростору. Історія як хронотопний феномен здавна викликала творчу цікавість митців усього світу. Філософський аспект симбіозу минулого і вічного увійшов у складники українського культурологічного мислення наприкінці минулого століття . Література стала тією сферою, у котрій просторові ритми національного буття оприявнювалися у взаємоперетіканні трьох його вимірів – минулого, сучасного, майбутнього, які свідомість митця клала в основу авторської концепції світу.

Динаміка авторської емоції, оприявнена історичними аналогіями, творить дивовижний ефект нашої присутності в тому історичному часі.